

Wspólnie o Funduszach Europejskich (II tura)

- wyniki badania ankietowego

PODSUMOWANIE

Badanie przeprowadzone zostało na próbie 124 osób, uczestników szkoleń zorganizowanych przez Fundację Polska Gospodyni pt. „Wspólnie o Funduszach Europejskich”. Osoby te były członkami Kół Gospodyń Wiejskich z miejscowości, w których odbywały się spotkania (Rypin i Kowalewo Pomorskie w województwie kujawsko-pomorskim; Bobowo, Chojnice i Gołczewo w województwie pomorskim; Ignatki w województwie podlaskim) i z okolic.

Celem badania było:

- a) zdiagnozowanie poziomu wiedzy na temat podstawowych zagadnień związanych z tematyką funkcjonowania funduszy europejskich,
- b) określenie poziomu poczucia własnej skutecznościⁱ w zdobywaniu grantów w ramach funduszy europejskich,
- c) poznanie zainteresowań i potencjalnych obszarów zainteresowań uczestników w kontekście ich planów dotyczących aplikowania o fundusze europejskie.

Wyniki uzyskane dzięki badaniu mogą umożliwić dostosowanie kolejnych działań o charakterze informacyjno-edukacyjnym do potrzeb przedstawicieli Kół Gospodyń Wiejskich (KGW) zainteresowanych tematyką funduszy europejskich.

NAJWAŻNIEJSZE WNIOSKI

- Termin „fundusze europejskie” jest rozpoznawalny i kojarzony głównie z dużymi inwestycjami w infrastrukturę i dopłatami dla rolników.
- Respondenci nisko lub średnio oceniają swoją wiedzę ogólną na temat funduszy europejskich i uważają także, że pozyskiwanie funduszy jest trudnym zadaniem. Nieco więcej niż jedna trzecia respondentów podejmowała wcześniej próby uzyskania dotacji z funduszy europejskich.
- Podstawowymi przyczynami nieubiegania się o fundusze jest przede wszystkim brak potrzeby. W następnej kolejności istotnymi barierami są duża ilość formalności związana ze składaniem wniosków oraz brak wiedzy o możliwości aplikowania.
- Planowane przez respondentów działania, które chcieliby zrealizować przy wsparciu z funduszy europejskich, koncentrowałyby się na tradycyjnych dla KGW obszarach – rozwojowi lokalnej kultury i edukacji dzieci i młodzieży. Wyrażają oni jednak także chęć podjęcia inicjatyw z zakresu ochrony zdrowia i promocji zdrowego stylu życia.

Fundusze Europejskie

Rzeczpospolita
Polska

MINISTERSTWO
INWESTYCJI
I ROZWOJU

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

METODA BADAWCZA

Zastosowano tę samą metodologię oraz sposób prezentacji danych, jak w przypadku opisu wyników ankiet zebranych w pierwszej części badania. Umożliwia to porównywanie danych i wyników.

Dane zostały zebrane za pomocą ankiety audytoryjnej (wypełnianej samodzielnie przez respondentów). Zaletą tego rozwiązania jest pełna anonimowość (w porównaniu do wywiadów bezpośrednich lub telefonicznych) i brak wpływu ankietera, a także czas dla respondenta na przemyślenie odpowiedzi. Wadą jest natomiast fakt, że w przypadku trudniejszych pytań odpowiedzi mogą być pominięte lub błędneⁱⁱ. Ankiety rozdawane były i zbierane z powrotem na początku spotkań z członkami KGW.

Dążyliśmy do uzyskania próby pełnej (spośród uczestników szkoleń „Wspólnie o Finansach Europejskich”), jednakże niewielka część osób mogła nie wypełnić ankiet ze względu na spóźnienie na spotkanie. Nie spotkaliśmy się z przypadkiem odmowy wzięcia udziału w badaniu. Ankiety były wypełniane przez respondentów stosunkowo chętnie, a poziom pustych lub błędnych odpowiedzi jest niski.

W analizie danych wykorzystano przede wszystkim analizę rozkładów, a także podstawowe miary opisowe.

GRUPA BADAWCZA

Oczywiście ze względu na specyfikę środowiska Kół Gospodyń Wiejskich kobiety stanowiły większość uczestników spotkań (i respondentów), choć uczestniczyli w nich także mężczyźni. Spotkaniem, na które przybyło najwięcej osób (N=66, czyli 53% wszystkich uczestniczących) było to w Rypinie. Pozostałe spotkania były znacznie mniej liczne, natomiast liczba uczestników nie odbiegała znacząco od spotkań zrealizowanych wiosną 2019 roku, w pierwszej edycji projektu. W spotkaniu w Kowalewie Pomorskim wzięło udział 10 osób, Bobowie – 16, Chojnicach – 6, Gołczewie – 14, a Ignatkach – 12.

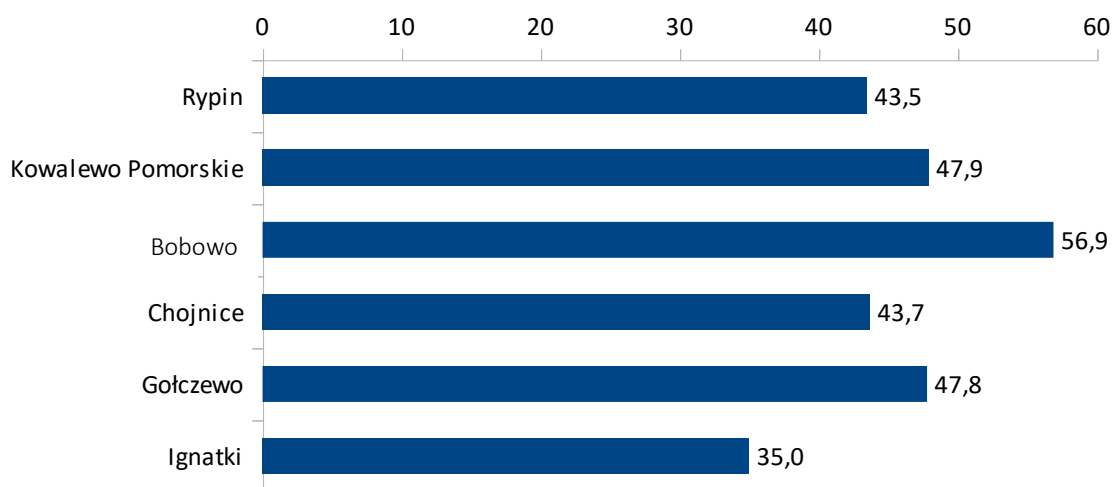
Średnia wieku dla badanej próby wyniosła 45,5 lat. Od wartości tej znacznie odbiegała średnia wieku osób w spotkaniu w Ignatkach, gdzie uczestnik przeciętnie miał 35 lat. Stosunkowo dużo młodych osób wzięło również udział w spotkaniu informacyjnych w Rypinie (gdzie częściowo byli to uczniowie klas związanych z agrotechniką Zespołu Szkół nr 3 im. Bogdana Chełmickiego i

Chojnicach (w obydwu ok. 43,5 lat). Najwięcej senierek przybyło natomiast na spotkanie w Bobowie (M=56,9) (por. Wykres 1).

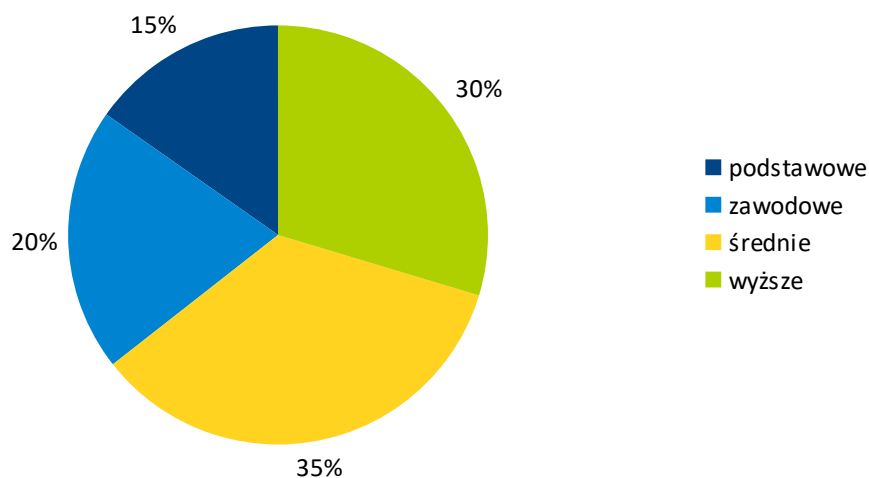
Wśród respondentów przeważały osoby o wykształceniu średnim (N=41) i wyższym (N=35). Dwadzieścia cztery osoby oznaczyły, że posiadają wykształcenie zawodowe, a podstawowe - 18 (por. Wykres 2).

Około 16% osób (N=20) podało w ankiecie, że ich podstawowy zawód to rolnik. W próbie znalazło się również stosunkowo wielu emerytów lub rencistów (N=13). Oprócz wymienionych najczęściej wykonywanym przez respondentów zawodem był sprzedawca (N=10). Osiem osób pracowało w administracji publicznej, a 4 prowadziło własną działalność gospodarczą. Po trzy osoby zadeklarowały swój zawód jako: krawcowa, nauczyciel, pedagog, sprzątaczką, weterynarz, kucharz i pracownik obsługi lub pracownik fizyczny. W próbie znalazło się również po 2 bibliotekarzy, ogrodników, rzeźników, technologów żywności i pracowników 3. sektora. Pojedyncze osoby wymieniły po jednym innym zawodzieⁱⁱⁱ.

Wykres 1. Średnia wieku respondentów w podgrupach wyróżnionych ze względu na miejsce spotkań szkoleniowych (N ważnych = 119).

Wykres 2. Rozkład wykształcenia respondentów (N ważnych = 118).

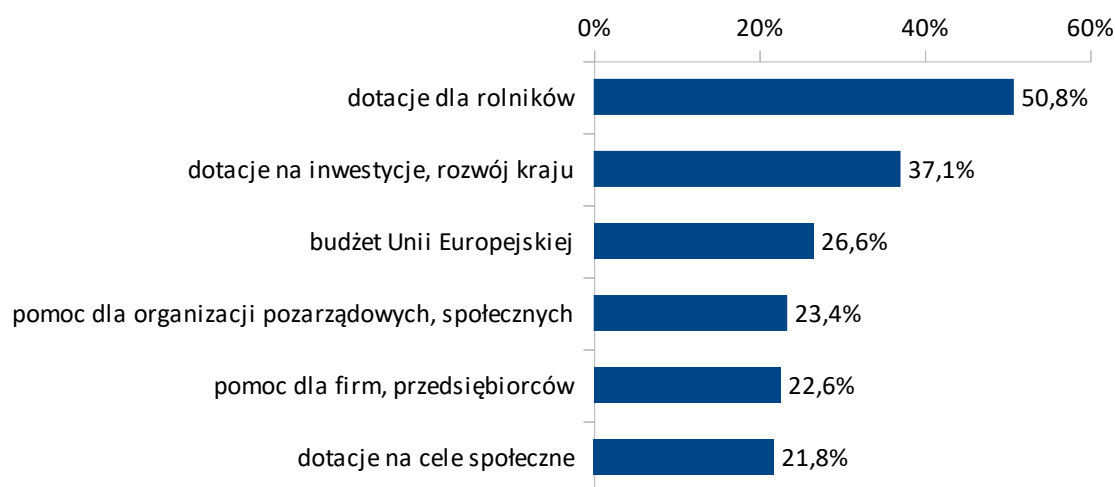

WIEDZA NA TEMAT FUNDUSZY EUROPEJSKICH

Na pytanie „Czy spotkała się Pani kiedykolwiek wcześniej z określeniem *fundusze europejskie* lub *fundusze unijne*?” 14 osób (11,3%) odpowiedziało „nie”. Termin ten jest więc rozpoznawalny wśród respondentów, jednakże na poziomie niższym niż w przypadku osób uczestniczących w pierwszej edycji projektu (6,7%).

Najczęściej kojarzył się on respondentom z dotacjami dla rolników (N=63) i dotacjami na inwestycje, rozwój kraju (N=46). Stosunkowo często (N=33) respondenci wybierali odpowiedź ogólną „budżet Unii Europejskiej”, co wyraźnie różni się w stosunku do odpowiedzi w pierwszej edycji projektu, gdzie była to najrzadziej wybierana opcja. W podobnym stopniu fundusze europejskie kojarzyły się z pomocą dla organizacji pozarządowych (N=29), przedsiębiorców (N=28) i na cele społeczne (N=27) (por. Wykres 3). Rozkład odpowiedzi i przeanalizowanie ich w kontekście wszystkich zebranych w 2019 roku ankiet, może sugerować nieco mniejsze zorientowanie się w kwestiach funduszy europejskich. Kojarzą się one głównie z dotacjami dla rolników i dużymi inwestycjami. W mniejszym stopniu natomiast respondenci łączą je z poszczególnymi grupami beneficjentów i/lub odbiorców funduszy.

Wykres 3. Skojarzenia z terminem "fundusze europejskie". Procent odpowiedzi "tak" na przedstawione w pytaniu stwierdzenia (N ważnych = 124. Respondenci mogli wybrać kilka odpowiedzi).

Uczestnicy spotkania zostali także zapytani w ankiecie o przedsięwzięcia realizowane w okolicy ich miejsca zamieszkania, które zrealizowane zostały dzięki funduszom europejskim. Widać niewielką rozbieżność pomiędzy „luźniejszymi” skojarzeniami, a postrzeganiem zmian realizowanych dzięki funduszom w najbliższym otoczeniu. Najczęściej wskazywane były bowiem inwestycje związane z budową i modernizacją infrastruktury drogowej (N=91), a dopiero na drugim miejscu – dotacje dla rolników (N=87). Dla porównania w poprzednie edycji projektu liczba wskazań dla tych drugich sięgnęła 90%. Więcej niż połowa badanych wskazała, że zauważyła, że w ich miejscu zamieszkania dzięki funduszom budowane były obiekty sportowo-rekreacyjne (N=73), a także realizowane było wsparcie w obszarze edukacji (N=63). Mniej niż jedna trzecia osób zadeklarowała, że w ich okolicy dzięki wsparciu z funduszy europejskich rozwijała się tzw. mała przedsiębiorczość (N=36), wspierano ochronę dziedzictwa kulturowego i modernizowano inną niż wskazaną wcześniej infrastrukturę (dla obu N=35). Działania z zakresu ochrony środowiska wymienione zostały przez 33 osoby. Dwudziestu dziewięciu respondentów zauważyło inicjatywy z zakresu zmniejszania bezrobocia, dwadzieścia dwie – rozwoju przemysłu, a dziewiętnaście – poprawę opieki medycznej. (zob. Wykres 4). Jedna osoba jako dodatkowe działania wskazała dofinansowanie inicjatyw społecznych.

Wykres 4. Przedsięwzięcia wskazane jako realizowane z funduszy europejskich w okolicy zamieszkania respondenta. Procent odpowiedzi "tak" na przedstawione w pytaniu stwierdzenia (N ważnych = 90). Respondenci mogli wybrać kilka odpowiedzi.

OCENA WŁASNEJ WIEDZY I ZDOLNOŚCI DO POZYSKIWANIA FUNDUSZY

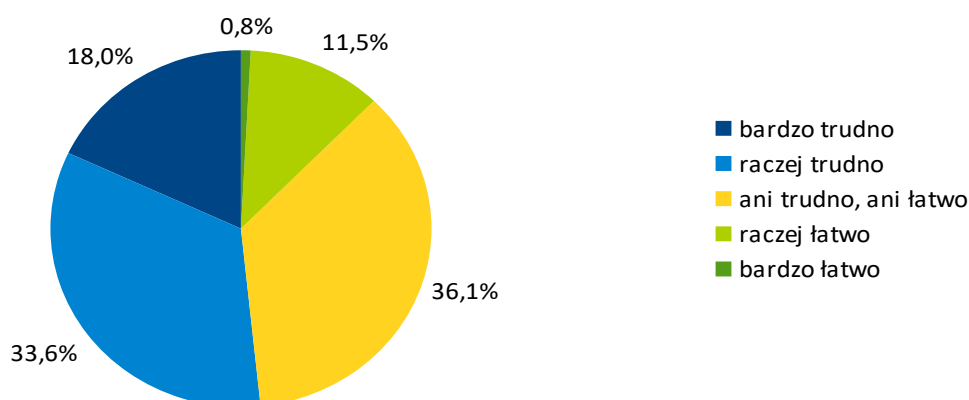
W drugim pytaniu ankiety respondenci zostali poproszeni o ogólną ocenę swojej wiedzy na temat funduszy europejskich. Prawie połowa (N=60, 48,4%) wskazała odpowiedź „ani duża, ani mała”, natomiast kolejne 42,7% uznało, że jest ona na raczej niskim (N=35) lub bardzo niskim (N=18) poziomie. Dziewięć osób określiło swoją wiedzę jako dużą, a dwie – bardzo dużą. Podobnie jak w poprzedniej edycji, członkowie KGW bardzo krytycznie ocenili więc swoje własne kompetencje.

Respondenci w większości uznawali również, że pozyskiwanie funduszy jest zadaniem trudnym (51,6%, w tym 22 osoby – bardzo trudnym i 41 raczej trudnym). Duża część badanych (N=44) miała również pewną trudność w określeniu, czy jest to łatwe, czy trudne. Dwanaście procent stwierdziło, że raczej łatwo (N=14) lub bardzo łatwo (N=1) jest uzyskać finansowanie z Unii. Opinie te są również bardzo podobne do wyników z poprzedniej edycji (Wykres 5).

To, co różni dwie badane podgrupy (uczestników 1. i 2. edycji), to wcześniejsze doświadczenia ubiegania się o fundusze unijne. W pierwszej edycji niemal połowa osób próbowała

wcześniej pozyskać środki europejskie, w drugiej natomiast – 37,1% (N=46)^{iv}. Większość osób wnioskowała o fundusze w ramach prowadzenia działalności gospodarczej lub w ramach obowiązków służbowych (N=20), osiemnaście osób – osobiście, a siedemnaście w ramach organizacji pozarządowych.

Wykres 5. Ocena łatwości pozyskiwania funduszy europejskich (N ważnych = 122).

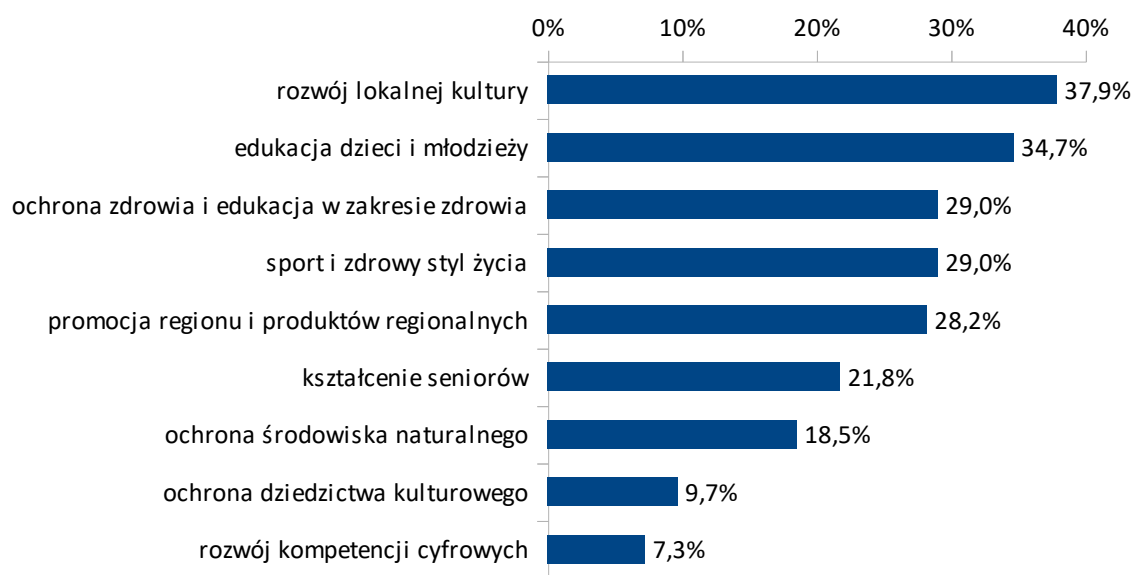
Barierą aplikowania o fundusze, która przede wszystkim pojawia się w odpowiedziach respondentów, jest brak potrzeby (N=39). W mniejszym stopniu, choć nadal na dużym poziomie, problemem jest także zbyt duża ilość formalności, jaka się z tym wiąże (N=24). Trzydzieści osób zadeklarowało również brak wiedzy o możliwości ubiegania się o środki finansowe. Brak możliwości aplikowania przez respondenta lub jego organizację (N=3) oraz brak wiary w szansę otrzymania dotacji (N=9) były mniej znaczące.

ZAINTERESOWANIA I PLANOWANE OBSZARY DZIAŁAŃ

Podobnie jak w przypadku pierwszej edycji projektu, ankietowani chcieliby realizować projekty z wykorzystaniem funduszy europejskich z zakresu rozwoju lokalnej kultury (N=47) i edukacji dzieci i młodzieży (N=43). Nieco mniej zadeklarowało chęć podjęcia działań z zakresu ochrony zdrowia i wspierania zdrowego stylu życia (N=36). Niemal tyle samo osób (N=35) chciałoby dzięki funduszom promować region i produkty regionalne. Mniej popularnymi obszarami były: kształcenie seniorów (N=27), ochrona przyrody (N=23), dziedzictwa kulturowego (N=12) i rozwój

kompetencji cyfrowych (N=9). Tylko dwie osoby wskazały inne obszary, którymi było rozwinięcie działalności gospodarczej i gospodarstw rolnych. Respondenci deklarują więc przede wszystkim chęć kontynuowania działań w tradycyjnych obszarach działalności KGW. W porównaniu do pierwszej edycji widoczna jest mniejsza gotowość i węższy zakres deklaracji w zakresie planowanych inicjatyw.

Wykres 6. Obszary, w których respondent deklaruje chęć realizowania projektów dofinansowanych z funduszy europejskich. Procent odpowiedzi "tak" na przedstawione w pytaniu stwierdzenia (N ważnych = 124). Respondenci mogli wybrać kilka odpowiedzi.

- i Poczucie własnej skuteczności jest jedną z głównych koncepcji teorii uczenia się społecznego Alberta Bandury. Jeśli zdefiniujemy „skuteczność” jako siłę do wywołania efektu, „poczucie własnej skuteczności” lub „postrzegana skuteczność” to świadomość własnej zdolności do bycia skutecznym i kontrolowania działań. Poczucie własnej skuteczności nie dotyczy konkretnych umiejętności, ale raczej osądów, co dana osoba może zrobić z tymi umiejętnościami. Por. A. Bandura, *Self-efficacy: Toward a Unifying Theory of Behavioral Change*, „Psychological Review” 1977, vol. 84, iss. 2, p. 191-215; K. Zulkosky, *Self-Efficacy: A Concept Analysis*, „Nursing Forum” 2009, vol. 4, iss. 2, p. 95-96.
- ii M. Rószkiewicz, J. Perek-Białas, D. Węziak-Białowolska, A. Zięba-Pietrzak, *Projektowanie badań społeczno-ekonomicznych: rekomendacje i praktyka badawcza*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN, 2013.
- iii Były to: agent ubezpieczeniowy, chemik, diagnosta laboratoryjny, działacz kultury, fotograf, grafik komputerowy, kierowca, księgowy, lekarz, listonosz, mechanik, projektant, żalobnik.
- iv Choć może mieć to związek z faktem, że w spotkaniu w Rypinie uczestniczyło kilkanaście osób w wieku szkolnym, które nie miały nawet formalnie możliwości ubiegania się o środki.